

Силабус курсу
Екологія кризових ситуацій

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 10 Природничі науки

Спеціальність: 101 Екологія

Освітньо-наукова програма «Екологія»

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 3 рік, II семестр

Компонент освітньої програми: обов'язковий

Дні занять: середа – згідно розкладу

Консультації: понеділок – згідно розкладу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

Кандидат географічних наук, викладач Новицька Світлана Романівна

**Контактна
інформація**

ekosvit76@ukr.net ; (0352)-43-61-54

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Екологія кризових ситуацій» належить до обов'язкових дисциплін професійної підготовки, метою якої є - ознайомити студентів з теоретичними знаннями і практичними навичками екології кризових ситуацій, з основними поняттями, навчити методикам оцінки екоситуацій, їх типізації та визначення причин їх виникнення, розглянути приклади екоситуацій природного, техногенного та соціально-політичного походження в Україні та світі, розглянути заходи щодо захисту від несприятливих явищ.

Зміст дисципліни «Екологія кризових ситуацій» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців з екології, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

+Навчальний контент

п/п	Теми	Результати навчання
	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ВСТУП.	
1	Предмет „Екологія кризових ситуацій”	Знати: поняття про екологічну ситуацію, екологічну безпеку, екологічну проблему, екологічну кризу; джерела екологічної кризи ХХ століття та її вплив на біосферу; екологічні кризи в історії Землі; загальні відомості про теорії катастроф; філософські аспекти екологічної кризи; оцінка екологічних ситуацій, чинники і методи оцінки екоситуацій; принципи захисту населення і територій від НС техногенного та природного характеру; групи організаційних інженерно-технічних та
2	Джерела екологічної кризи.	
3	Надзвичайні екологічні ситуації, їх класифікація та оцінка.	
4	Заходи щодо запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям та їх подолання.	

		технологічних заходів. Вміти: – аналізувати характеристики, за якими виділяють екологічні ситуації, – орієнтуватися в основних поняттях екології кризових ситуацій; – аналізувати фактори виникнення надзвичайних екологічних ситуацій; – типологізувати екологічні ситуації: за характером діяльності людини, за ступенем гостроти, за масштабом за гостротою прояву.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ХАРАКТЕРИСТИКА НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ПРИРОДНОГО І АНТРОПОГЕННОГО ПОХОДЖЕННЯ		Знати: - стихійні явища природного походження; - літосферні природні небезпеки; - гідросферні природні небезпеки; - атмосферні природні небезпеки; - стихійні явища в лісових екосистемах; - космічні небезпеки; - біологічні небезпеки; - надзвичайні ситуації техногенного походження; - аварії і катастрофи на радіаційно-небезпечних об'єктах; - аварії і катастрофи на хімічно-небезпечних об'єктах; - надзвичайні ситуації соціально-політичного походження. Вміти: - класифікувати екологічні ситуації за походженням; - характеризувати аварії на транспорті; - характеризувати надзвичайні ситуації на хімічно-небезпечних об'єктах; - характеризувати ураження людини при різних типах аварій; - аналізувати екологічні ситуації військового характеру.
5	Характеристика надзвичайних ситуацій природного походження.	
6	Характеристика надзвичайних ситуацій техногенного походження.	
7	Характеристика надзвичайних ситуацій соціально-політичного походження.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ГЕОЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ.		Знати: - джерела екологічної кризи в Україні; - основні забруднювачі атмосферного повітря в Україні; - екологічний стан гідрологічної мережі; - забруднення і деградація ґрунтового покриву; - радіоекологічна ситуація в Україні; - ядерна та радіаційна безпека України; - стан і проблеми зони відчуження ЧАЕС; - радіаційний моніторинг; - сценарій аварії на ЧАЕС. Вміти: - аналізувати вплив радіаційного забруднення на організм людини; - розрізняти джерела екологічної кризи в Україні; - орієнтуватися в причинах зростання загальної захворюваності і зростання природного
8	Геоєкологічна ситуація в Україні.	
9	Радіаційна безпека України	

		скорочення населення; - розрізняти зону відчуження, зону безумовного відселення, зону гарантованого добровільного відселення, зону посиленого радіоекологічного контролю.

**Формування програмних
компетентностей**

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 01.	Знання і розуміння предметної області та професійної діяльності.
ЗК 02	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 03	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК 04	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово.
ЗК 06	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань чи видів економічної діяльності).
ЗК 07	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 09.	Здатність працювати в команді.
ЗК 10.	Навички міжособистісної взаємодії.
ФК 14	Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.
ФК 15	Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук.
ФК 16	Розуміння основних теоретичних положень, концепцій та принципів математичних та соціально-економічних наук.
ФК 17	Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.
ФК 18	Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.
ФК 19	Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

ФК 23	Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.
ФК 25	Здатність до опанування міжнародного і вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.
ПРН 02	Розуміти основні екологічні закони, правила і принципи охорони довкілля та природокористування.
ПРН 03	Розуміти основні концепції, теорії та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування.
ПРН 07	Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду.
ПРН 08	Уміти проводити пошук інформації з використанням різних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.
ПРН 09	Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення.
ПРН 13	Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології.
ПРН 14	Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.
ПРН 19	Підвищувати професійний рівень шляхом продовження освіти та самоосвіти.

Літературні джерела

1. Гавриленко О.П. Основи екології та безпека життєдіяльності: навч. Посібник. -К.: Ніка-Центр, 2004. – 456 с.
2. Гавриленко О.П. Екогеографія України: навч. посібник.-К.: Знання, 2008. – 646 с.
3. Запольський А.К., Салюк А.І. Основи екології: Підручник. – К.: Вища школа, 2003. – 358с.
4. Зербино Д.Д. Антропогенные экологические катастрофы.– К: Наук. думка, 1994.
5. Цапко В.Г. Безпека життєдіяльності [Текст] : навч. посібник. – 4-те вид., перероб. и доп. – К. : Знання, 2006. – 397 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим

компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	32
Модуль 2 (теми 5-7) усне опитування, тести, завдання	24
Модуль 3 (теми 8-9) усне опитування, тести, завдання	16
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (теми 1-9)	28

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Завдання для проміжного та підсумкового контролю
- 4) Електронне навчання в системі MODLE